

Common Tern (*Sterna hirundo*) and **Arctic Tern** (*Sterna macrura*). Both species common, but not in great numbers, as far as I could decide.

Common gull (*Larus canus*) and **Great black-backed gull** (*Larus marinus*). Bred in a small number. Further in (Indrevær) both very common.

Lesser black-backed gull (*Larus fuscus*). Bred on Bakholmen where 10 pairs were found (1948).

Herring - gull (*Larus argentatus*). Sometimes visits the little harbour of the fishing station. — A common breeder on Indrevær.

Arctic skua (*Stercorarius parasiticus*). 2 nests with eggs were recorded on Bakholmen (1948). Rather common in Indrevær.

Razorbill (*Alca torda*). Breeding on 5 of the islets of Utvær. At least 14 breeding pairs were recorded (1949). Decreasing since 1948.

Guillemot (*Uria aalge*). Breeding on at least 3 of the islets, a total of 30—40 pairs (1949). The largest colony on Bakholmen. Some decrease of the stock from 1948 to 1949, and in 1950 apparently no change in the stock. — Like the others of the *Alcidae*, all the broods recorded lay very well hidden and no open or uncovered nestsites were found.

Black guillemot (*Cepphus grylle*). Breeding was scattered on several of the islets, no colony was recorded.

Puffin (*Fratercula arctica*). The most common breeding bird on Utvær. Inhabited 6 of the islets. The total stock estimated (1949) to the about 400 pair, of which at least 350 pairs nested on one small islets. In this locality the puffin bred in ground tunnels. Elsewhere they nested in deep, narrow fissures and crevices, or under big boulders.

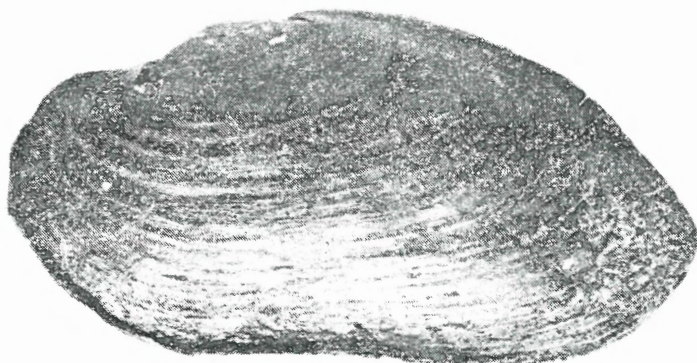
Elveperlemuslingen (*Margaritifera margaritifera* L) i Nord-Norge

Av Helen Rost.

Ordet perlemusling har en eventyrets klang over seg. En tenker på Sydhavets nakne innfødte perledykkere, og kamp med haier og blekksprut. Den perlemuslingen som fins der nede kalles den ekte perlemuslingen (*Pinctada margaritifera*) og lever i sjøen. Men vi trenger ikke dra til Sydhavet for å finne perler. Her oppe i norden har vi vår egen

Bj. M. Larsen

perlemusling som er ekte nok. Den finnes i ferskvann i elver og bekker og har fått navnet elveperlemusling (*Margaritifera margaritifera*), eller elveperleskjell som vi kanskje heller bør si. Elveperlemuslingen er avlang og kan bli ca. 10—15 cm. (Se fig. 1.) Det ytterste laget av skallet er mørkt brunt, mens innersiden er kledd med skinnende perlemor. Muslingen graver seg ned i bunnen med forenden først. Den bakre del av skallene stikker litt opp fra bunnen. På enkelte steder kan de sitte slik, tett i tett. Elveperlemuslingen kan bli meget gammel, sikkert 60 år og kanskje ennå mer. Det tar lang tid før dyret blir kjønnsmodent, ofte skjer dette først ved henimot 20 års alderen.

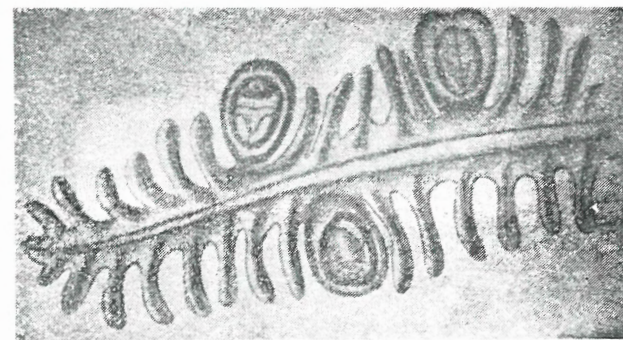

Elveperlemusling fra Borgeelva, Lofoten. (Orig.)

Muslingen har en ganske interessant utvikling. De første 4 ukene tilbringer yngelen i gjellene på mordyret. I løpet av sommeren slippes de ut. Jeg har funnet yngel i gjellene på muslinger i Borgeelva, Borge i Lofoten og i Lakseelva på Senja i juli og august. Det kan være flere hundre tusen

yngel i gjellene på et eneste hundyr. Men så er også disse glochidielarvene som de kalles, til gjengjeld bitte små. De er bare ca. 0,05 mm lange og har oval form. Glochidielarvene til elveperlemuslingen mangler også de krokene på skallene som f. eks. larvene til *Anodonta* har.

Glochidielarvene kan ikke fortsette sin utvikling uten at de kommer inn i gjellene på en fisk der de lever som parasitter (se fig. 2). Det er særlig ørret og ørekyt de snylter på. Etter noen uker i fiskens gjeller gjør de seg fri og synker til bunns, og snart begynner de å leve slik som de voksne muslingene. Dette mellomstadiet i fiskens gjeller har selvfølgelig stor betydning for spredningen av arten.

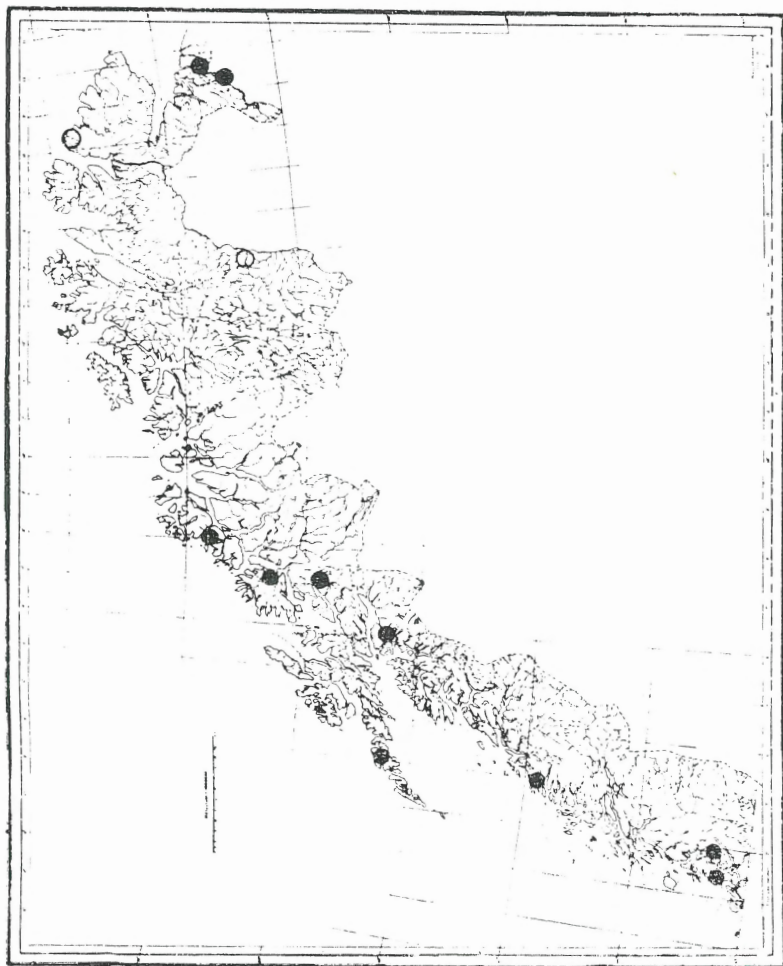
Den frie del av et gjelleblad med 3 glochidier av elveperlemusling. (Fra Brehm etter W. Harms.)

I Nord-Norge er elveperlemuslingen funnet på mange steder oppover langs kysten. Hittil kjenner vi elveperlemuslingen fra følgende lokaliteter i Nord-Norge (se kartet fig. 3):

Nordland: Sauselva og Markelva, Velfjord; Sandvåg, Sømna; Moen, Meløy; Borgeelva, Borge, Vestvågøy, Lofoten; Forså, Ballangen.

Troms: Slettenelv, Salangen; Grasmylvatn og Lakselv, Lenvik, Senja; Skulsfjordelva, Kvaløy, Tromøysund.

Finnmark: Skjellbekken, Pasvik og Bottenelva, Jarfjord, Sør-Varanger; Karasjokk (Esmark); Berlevåg (Esmark).

Kart over de kjente finnesteder for elveperlemuslingen i Nord-Norge. De åpne ringer er ukontrollerte lokaliteter publisert av frk. B. Esmark.

På mange av disse lokalitetene fins elveperlemuslingen i ganske store mengder, men folk som håper på en lettvinnt fangst av verdifulle perler, tar opp en hel del og ødelegger på denne måten bestanden. Det hender jo at de finner

perler de kan få en god slump penger for. En regner med at det finnes en perle i ett av hundre skjell og gjennomsnittlig er én av hundre perler verdifull. Da må en altså undersøke ti tusen skjell for å ha en sjanse til å finne en perle som er noe verdt.

Da elveperlemuslingen spres med ferskvannsfisk skulle en tro at utbredelsen stemte overens med utbredelsen av disse. I de nordnorske vassdrag er det vesentlig ørret og røye, bortsett fra Finnmark og indre Troms hvor det også finnes en del østlige ferskvannsfisker. En skulle derfor vente å finne elveperlemuslingen på flere lokaliteter enn de vi kjenner i dag, også inne i landet. Det har vært hevdet at elveperlemuslingen bare lever i vassdrag som går gjennom grunnfjell og granittiske områder, der vannet inneholder lite kalk, men det viser seg at flere av de nordnorske lokaliteter er i vassdrag som går gjennom strøk med stort innhold av kalk i bergartene.

Når en ser på lokaliteter som f. eks. på yttersiden av Vestvågøy i Lofoten, på Senja og på Kvaløy, skulle en tro at muslingen kunne spres også gjennom saltvann, f. eks. med sjørørret som går opp i elvene for å gyte. Om det er tilfelle at glochidielarvene kan tåle et slikt opphold i sjøvann er visstnok ikke undersøkt ennå. Dersom det viser seg at de ikke tåler et opphold i saltvann blir det meget vanskelig å forklare utbredelsen ute på øyene. Da må elveperlemuslingen ha levd meget lenge her i landet.

Det ville være av stor interesse å få best mulig greie på utbredelsen av elveperlemuslingen i Norge. Her kan kanskje Zoologisk Forenings medlemmer skaffe opplysninger.

Summary.

The pearl mussel (*Margaritifera margaritifera* L.) in Northern Norway.

The author reviews the life history of the pearl mussel, and reports on the distribution of this species in Northern Norway. See map Fig 3.